5-a Jaro. N-o 238 APERAS SEMAJNE 25. Aprilo 1929

ESPERANTO JE LA SERVO DE L' TUTMONDA PROLETARO

SENNACIULO

OFICIALA ORGANO DE SENNACIECA ASOCIO TUTMONDA

REDAKTEJO: 14, avenue de Corbéra, Paris-12e Gvidanto: E. Lanti	SIDEJO de Plenum-Komitato de SAT 23, rue Boyer, Paris-20e	ADMINISTREJO: Colmstr. 1, Leipzig O 27 Administranto: R. Lerchner

UNUA DE MAJO

La Unua de Majo estas tago de festa rigardo pri akiritaj pozicioj kaj pri akirotaj de la laborista klaso. Ĝi ankaŭ estas voko al nova batalo. La amasoj da proletoj dissemitaj sur la tuta terglobo, kiuj sub komuna signo, por komunaj bataldevizoj kunvenas kaj manifestacias en la unua maja tago, estas vivaj atestantoj pri la ekzisto de maljusto, subpremo, klasdiferencoj en la mondo kaj ankaŭ pri la volo forigi tiun hontindan staton.

Ni havas la kredon al la estonta liberiĝo. Ni estas konvinkitaj, ke la sintezo de ekonomia evoluo en la kapitalisma sociordo kaj konscia volado de subpremataj tavoloj de l'homaro kondukos al pli altaj vivformoj, al fina nuligo de l' klasoj kaj de ĉiuj antagonismoj inter la homoj. Sed ni ankaŭ vidas pli ol iam en la nuna tempo nekonfirmitaj la optimismajn supozojn pri rapida antaŭenirado de la laborista movado, kiujn oni ofte povis renkonti en la eldiroj de gvidantoj. Ni konstatas, ke faŝismo kaj eklezio anstataŭ malfortiĝi kaj disfali antaŭ la elementoj de l' Novo, akiris, precipe dum la lasta tempo, atentindajn poziciojn, kiuj signifas seriozan minacon por la laborista klaso.

Ne sufiĉas do en tiu tago de l' internacia proletaro aranĝi festprogramojn, eldiri solenajn parolojn, kontentiĝi per amasa procesio. Ne sufiĉas ankaŭ, jure rekonfirmi batal-promeson en rondo de kunbatalantoj. Kiom forta ajn estu nia konvinko pri la estonta disfalo de l' kapitalisma sistemo kune kun ĝiaj apogantoj kaj servistaĉoj, pri la definitiva venko de l' laborista klaso; ni ne forgesu, ke nia arda entuziasmo povas ludi rolon nur de agitilo, agilo, movilo, kiu antaŭenpuŝas. Sed ĝi ne povas esti direktilo, kiu gvidas niajn agojn. Malvarmsange ni devas esplori en nia tago de festo la situacion de la tutmonda proleta klaso. Ni devas demandi nin, ĉu ununure la ekonomia situacio estas kulpa pri la malrapida disvolviĝo de niaj fortoj, malrapida plenumiĝo de niaj esperoj. La ekonomia situacio aktuala ja estas karakterizata per ĝenerala plifortiĝo de la kapitalistaj fortoj post la serioza skuiĝo de l' reganta sistemo kaŭze de la granda milito kaj la postmilitaj jaroj. Tiun refortiĝon unuj nomas relativa stabiliĝo de l' kapitalismo, aliuj transkonduko de la kapitalisma socimastrumo en socialisman. Ni ne volas komenti fakton nek fari konkludojn. Sed ni volas pripensi, kio estus okazinta rilate al la kultura evoluado de l' laboristoj, se la ekonomiaj kaj politikaj cirkonstancoj estus aliaj, se ekzemple en Germanio en aŭtuno 1923 grandaj revoluciaj agoj, subtenataj de potencaj laboristaj amasoj en revolucia situacio, estus sukcesintaj, kaj eble sinsekve en aliaj landoj estus okazintaj sukcesplenaj ribeloj...

Ĉu la kulturaj taskoj tiuokaze estus aliaj ol hodiaŭ por la laboristaj amasoj? Ĉu ne la samaj problemoj ekstarus antaŭ ni por esti solvotaj? Ĉu ne la kulturkleriga laboro inter la amasoj havus la same vastan kampon kiel hodiaŭ? Ekzistas K-doj, kiuj respondos, ke sub la kapitalista jugo ne estas eble sukcese fari kulturklerigan laboron, ke la ekspluatado estas tro granda ktp. Per tiaj argumentoj oni kredas facile malŝarĝi sin de la kleriga kaj eduka taskaro, prokrastante ĝin ĝis "post la revolucio". Al tiuj K-doj Lenin tre trafe respondis dum komjunulara kongreso, ke "por fariĝi komunisto, necesas esti pliriĉiginta sian memoron per la tuta trezoro el scienco amasigita de la homaro..."

Ke oni *povas* havigi al si kleron kaj scion jam sub kapitalista reĝimo, montras multaj ekzemploj de laboristoj, kiuj eĉ en plej akraj kapitalistaj kondiĉoj alproprigis al si rimarkindan gradon da klero. Por tion pruvi, ni nur bezonas preni ekzemplojn inter niaj SAT-anoj mem; ni nur bezonas fingromontri al tiu juna japana pres-laboristino, kiu ĉe 12-hora labortago lernis esperanton kaj sendas manuskriptojn preskaŭ senerarajn. Ĉu do ĉe 7-, 8- aŭ 9-hora labortago en plej multaj eŭropaj landoj, ĉe 5-taga laborsemajno en Usono la proletoj ne trovus eblon kulturi sian spiriton? Kie estas volo, tie estas vojo, — diras proverbo ne malprave.

Hodiaŭ ni nur partoprenas la komencojn de proleta eduk-laborado. Formiĝas en la epoko de klasbatalo inter burĝaro kaj proletaro la unuaj rondoj, kiuj konscie klopodas eduki novan homon. La amasaj movadoj en la batalo, strikoj, lokaŭtoj ktp., instigas kaj fortigas la solidarecan senton, kreas ian kolektivecan moralon. Sed kiom embriaj estas tiuj ekmovoj al Novo, ni povas observi ĉiutage: la malbonaj kvalitoj de l' burĝaro, la malvirtoj de la burĝa klaso infektas multajn proletojn per ambicio, koruptemo, malhonesto, malfidindo k. a. La homo ja estas la produkto de sia medio; li submetiĝas al la influoj, kiuj efikas sur lin depost sia junaĝo. Taŭga edukado povas tamen formi fortkarak-

terajn homojn, kiuj ne lasas sin infekti per la putra burĝa medio. Tiaj homoj estas nepre necesaj por la venko de la proletaro kontraŭ la burĝaro.

Novan medion kreas la proleta komuneco en batalo kaj suferoj. Proleto povas fari edukan laboron ne nur al siaj infanoj, sed ankaŭ al siaj kolegoj. Ni SAT-anoj troviĝas en aparte favora situacio por plenumi kultur-klerigan agadon: kio nin karakterizas, estas la apliko de unueca lingvo, estas la ilo en niaj manoj, kiun ni jam uzis ĝis nun sukcese je la servo de l' laborista klaso, kaj kiun ni kreskante uzos plue kun pli granda sukceso. Nia tasko en la periodo de l' klasbatalo inter burĝaro kaj proletaro estas tre klare difinita.

La Unua de Majo, kiu vidas sub ruĝaj standardoj paŝantaj amasojn da laboristoj en tutmondo, kiujn kunigas unu komuna ideo, — ĝi akceptu ankaŭ en la printempa aero niajn kantojn en nova sennacieca lingvo, en esperanto. La kantoj de niaj K-doj, samlingvanoj en ĉiuj terpartoj, sonu potence tra la stratoj kaj memorigu la avangardon de l' laborista klaso, ke por tutmonde unuiĝi, tutmonde batali, tutmonde venki estas nepre necesa la ellerno kaj praktikado de universala lingvo — de esperanto!

N. Bartelmes.

Por fariĝi komunisto, necesas esti pliriĉiginta sian memoron per la tuta trezoro el scienco amasigita de la homaro. Lenin.

La komunisto, kiu sin glorus esti komunisto simple nur tial ke li havas en la cerbo kelkan kvanton da tute pretigitaj donitoj, ne estinte antaŭe plenuminta la tre seriozan, tre gravan kaj tre malfacilan laboron, kiu konsistas en analizado kaj kritikado de la faktoj, tia komunisto estus certe nebona komunisto. Nenio povus esti pli malutilega ol tia supraja sintenado. Lenin.

(El parolado eldirita ĉe la III-a tutrusa kongreso de la komunista Junularo, 1920.)

MAJA SIMFONIO

En flava ruĝo de la aŭroro,
Sunbanate per varmiga radi'
Turniĝis la Tero.
Kaj la homoj, la bestoj,
Malgrandaj mikrobaj estaĵoj,
Trovis amon kaj rekreiĝon
En la oraj radioj ruĝe, varme brilantaj.
Brunhaŭtuloj kaj flavhaŭtuloj,
Negraj infanoj kaj blankaj viroj el alta nordo
Renkontiĝis sur sia vojo al Suno . . .
Kaj klinetante svinge la kapojn ili
Ĵetis afablajn rigardojn el luma okul'.
Granda prezentis brakon al eta najbar',
Kiu dankis kun ĝojo pro l' milda apogo.
Kaj ĉiuj ili sin turnis al sama la cel',
Kaj unu l' alian komprenis, ĉar lingvo
Estis nur unu komuna de unuiĝinta homaro.
Pri la rasa diseco atestis nur sole la haŭto —
Signo pri multvarieco de ŝanĝemkaprica naturo.
Pordegoj malfermiĝis, unu post alia,
Mallumaj nubaj muroj disfalis.
Restis en la profundo malbelaj fantomoj —
El pasintaj jaroj turmentoj kruelaj,
Bruloj, mortigoj, teruraj militoj . . .

Homaro scianta, rigardu la vojon sentime,
Vidu, per sangaj literoj estas skribita
En molan brulantan vakson,
En vian karnon, vian konscion
Penplena via irado.
Turniĝadu, Tero, turniĝu!
Sub la amemaj radioj de l' Suno
Marŝadu, Homaro, ekmarŝu,
Kuraĝe penetru estonton!

Maja Tago, unika, glora,
Plenumon ci inspiras al ni
De ĉiuj niaj grandaj esperoj,
Kiam ni paŝas kun kapoj levitaj,
Kun kantoj sur lipoj,
Sub flirtantaj ruĝaj standardoj —
Ribela, liberiga simbolo —
Al Sun'.

Bn.

EN PRINTEMPO

Unuamaja rakonto de Olgin

printempo ekestis, ĝi abundis je floroj, teksis sunradiojn inter ĉielo kaj tero, karesis la mondon per molaj kaj bonodoraj ventetoj — la mondo rejuniĝis. La tero fumis kiel altaro. Molaj nubetoj de tempo al tempo leviĝadis de ĝi, naĝis en lazuran mondspacon kaj disiĝis — kaj el tio la aero fariĝadis pli pura kaj pli klara.

Ora fadenaro tiriĝis de unu mondofino al la alia; nokte sonĝoj ŝvebis en la aero, kantis kaj tiradis la koron. La printempa vento transblovis trans la altan barilon kun la piknajloj, transnaĝis la larĝan grizan korton, enen tra la rustitaj kradoj al ni en la ĉelojn, kaj varmigis la rigidan silenton. La koro ekbatis per nova forto. Ni estis junaj. Nia koro deziregis pro printempo. La penso ĉirkaŭprenis mondojn. Ni volis tien — tien al niaj fratoj, kiuj konstruas la vivon . . .

Maltrankvila fariĝis la malliberejo. En la silento tiriĝis nevideblaj fadenoj de unu ĉelo al alia. Io febre ŝvebis en la aero. Nokte la mallumo estis plena je silenta kaj obtuza batado, kvazaŭ miloj da malgrandaj marteloj forĝus ion kaŝe: tak-tak-tak!

La Unua de Majo alproksimiĝis. Nia festo! La tago de libero kaj lumo. Ni pretiĝis.

* * *

En la nokto antaŭ la unua de majo Jakob paroladis. Ni ĉiuj staris apud la fenestretoj kaj aŭskultadis. La nokto plenverŝis la ĉielon kaj la teron per unu malhela maro. Silento regis en ĉiuj anguletoj kaj enaŭdiĝis akre, sendorme. Sur la malhelaj ondoj balanciĝis la klaraj kaj puraj sonoj kaj naĝis ien malproksimen.

Jakob paroladis. Lia velura voĉo estis profunda, hela kaj etendiĝis super la malluman korton kaj ĉirkaŭprenis la gigantan konstruon, kiu staris kontraŭflanke. Tie troviĝis la virina malliberejo. Nenia lumo estis en iliaj fenestroj, nenia brueto transportiĝis de tie al ni, sed ni ŝajne aŭdis la spirdetenojn de niaj malliberigitaj fratinoj, vidis, kiel fulmetas en la mallumo iliaj okuloj.

La steloj palpebrumis sur la profunde-lazura ĉielo. La mola nokto ĉirkaŭprenis la malliberejon kaj aŭskultis. Jakob paroladis per sia sentimentala voĉo pri amo, vivo, libero kaj eterna paco; li paroladis en tiu reviga printempa nokto. Ni staris dise, ĉiu en sia ĉelo alpreminte la frunton al la malvarmega fero de la kradoj, kaj momente ŝajnis al ni, ke malaperis la kradoj, malaperis la malliberejo, ne ekzistas plu malliberejoj, ne ekzistas plu katenoj, nek suferoj, nek larmoj kaj doloroj.

Juna estas la tero, luma kaj bela kiel infano frumatene. Ankaŭ la homoj estas junaj kaj plenaj je vivoforto. Ĝojo ŝprucas el la okuloj, ĝojo en la amkantoj, ĝoja estas la laboro, la kreado, la trankvilo. Kaj homfratoj forĝas lumajn pensojn kaj konstruas el ili ŝtupetaron al la ĉielo . . .

Ni ĉiuj aŭdis. Antaŭ niaj okuloj mirakloj kreiĝis. Meze de la mallumo

LA BELVILOAZ'[1], SIDEJO DE SAT

La Sidejo de SAT troviĝas en impona konstruo de la granda laborista kooperativo "La Belviloaz" en la proleta Pariza urbkvartalo Menilmontan'[2], fama en la historio de la Pariza laboristaro.

Jam de malproksime la plaĉa, belaspekta konstruo distingiĝas okulfrape el la amaso da unuformaj, grizaĉaj laboristaj domoj. Sed por senti plenan ĝojon pri la unika domego en la strato Boaje'[3], necesas koni la historion de ĉi tiu kooperativo, kaj oni komprenos ĝian tutan signifon por la loĝantaro de la densloĝata urbparto montlokita, kiu tenas kiel fortikajon en sia koro tiun konstruon, kiu ludas similan rolon kiel sindikata (aŭ popola) domo en germanaj urboj.

Antaŭ pli ol duonjarcento, en jaro 1877, kotizas 18 mekanikistoj kaj 2 botistoj de Menilmontan kaj Belvil'[4], unuigas pene centon da frankoj kaj malfermas butikon en la strato Anri Ŝevro'[5]. Nur dufoje semajne ilia butiko malfermiĝas, sole vespere post la laboro. Ili dispartigas la malmultajn varojn, kiujn ili povis aĉeti komune. La enspezoj? 111 fk. 90 la unuan vesperon, 35 fk. 60 la duan, sume 147 fk. 50 por la unua semajno. La sekvantan semajnon la enspezoj preskaŭ duobliĝas: 253 fk. 10. Fine de 1877 la suma enspezo estas 14 875 fk. 15.

1) France: Bellevilloise. 2) Fr.: Ménilmontant. 3. Fr.: Boyer. 4. Fr.: Belleville, urbparto najbara al Menilmontan. 5) Fr.: Henri Chevreau.

Ni devas rimarkigi, ke en tiu tempo regis plena reakcio en Francio: la malmultaj opoziciaj ĵurnaloj estas trafataj, oni multobligas la persekutojn sub la plej frivolaj pretekstoj ("disvastigo de trompaj sciigoj, ofendoj al la prezidanto, armeo, pastroj ktp."). La laborista klaso aliflanke suferas teruran mizeron. Post la franc-germana milito la laboristoj devas pagi la milit-ŝuldojn.

Nu, la kooperistoj ne havas timon. Ili agas. Ili spertas belajn ĝojojn kaj grandajn timojn. Paŝon post paŝo, malgraŭ mil malfaciloj, ili progresas. Terura interna krizo estas venkita. La granda milito plimalrapidigas, sed ne rompas tiun ĉi ardan ekkuron.

Antaŭmilite la negoca spezo atingis 5 milionojn da fk., en 1926/27 ĝi havas spezon de 28 milionoj. Jen la rezulto de 50-jaraj streĉoj.

"Belle" (elp. Bel) ampleksas hodiaŭ ĉ. 40 servojn: 13 spicvendejoj, 9 buĉejoj, 6 porkajejoj, 3 tripejoj, 1 magazeno de modajoj, ŝuoj kaj mastrum-artikloj, 1 kafejo, 1 restoracio, 1 karbejo, produkt-servoj ktp. En 1928 malfermiĝis granda nova filio ĉe Placo Komba' (fr.: Combat) — magazenego kun pluraj grandaj montrofenestroj kaj alloga aspekto.

La konstruo en la strato Boaje estas tre vasta. Subtere troviĝas malvarmiga deponejo; en la teretaĝo kafejo kaj aŭtomobilejo, diversaj servoj; la granda salono Ĵan Ĵores (fr.: Jean Jaŭres) estas supre. En flanka parto tute nova troviĝas la salono Lenin. Tiuj salonegoj kaj kelkaj pli malgrandaj, kiel ankaŭ diversaj klubĉambroj, troviĝas je la dispono de laboristaj organizoj. La Lab. Esp. Klubo Pariza kunvenas ĉiusabate en unu el tiuj klubĉambroj, por per societa kunestado kutimigi siajn anojn al uzado de nia lingvo. En la malantaŭa parto ankaŭ troviĝas la ĉambro, kiu apartenas al la infanoj de la kooperistoj. Ili en sia lernej-libera tempo trovas tie prizorgon per vesperaj div. klerigaj kursoj (ankaŭ esp. kurso) kaj estas ĵaŭde kaj dimanĉe promenigataj. La kooperativo ankaŭ posedas belegan infanhejmon en la Marne-valo, kie dum du someraj monatoj la infanoj estas zorgataj kontraŭ modesta pago. Ni ne forgesu paroli pri la biblioteko L a S e m a d o kun bela moderna leg-

---

korto apud nia malliberejo, fajra kolono leviĝis, kreskis kaj fariĝis pli alta, pli ruĝa kaj pli arda, ŝutis fajrerojn en ĉiujn flankojn, pelis la nokton kaj kuŝigis purpuroruĝan rebrilon sur la murojn de la malliberejo...

Jakob paroladis. La granda tago de liberiĝo lumis en liaj sonoraj vortoj — "Venos la granda milito. En fajro kaj flamo la labor-homo kreos la novan mondon. En fajro kaj flamo estos forbruligata la rusto, la ŝimo, la malpuraĵo de l' vivo. La homa genro deĵetos de siaj flugiloj la plumban ŝarĝon, libera kaj pura eliĝos la kreanta spirito..."

La nokto kuŝis silenta super ni. Simile al lumaj fadenaroj tiriĝis en la mallumo la diroj pri batalo kaj liberiĝo.

* * *

La morgaŭan matenon, la Unuan de Majo, la ĉielo estis klara kaj la suno ridanta, la aero kvazaŭ lavita, kaj sur la muroj de niaj kameroj ludis kaj dancis lumaj kaj malgrandaj sunmakuloj. Je la 10-a horo ni ĉiuj jam estis apud la fenestroj, rigardis en la korton kaj atendis. La koroj sonoris per grandaj sonoriloj. La sango en la vejnoj funkciis pli forte, la festo alvenis. Hodiaŭ ni montros, ke feraj kradoj kaj ŝtalaj seruroj ne povas kateni la homan animon, kiu deziregas al vivo kaj laboro.

Je la 10-a horo la virinoj eliris el sia malliberejo kiel kutime por promeni sur la korto. Al ili oni permesis promeni ne dise, sed eĉ kune, — ĉar la gardistoj ilin ne konsideris tiel danĝeraj kiel nin. Ili ankaŭ ĝuis pli da libereco en la malliberejo mem. Enpromenante la pli malgrandan korton ili ĉiutage preterpasis tre proksime la pordegon, kie ni sidis. Hodiaŭ ili ĉiuj haltis apud niaj fenestroj laŭ antaŭa interkonsento. La du gardistoj ankaŭ haltis konfuzitaj kaj konsternitaj.

El ie oni ekkriis: Kamaradoj! Dum unu sekundo varmega fluo trakuris la tutan malliberejon kaj unuigis nin ĉiujn. Unu volo, unu penso, unuspeca korbatado en cent baritaj apartaj malliberulaj ĉeloj. Unu arda febra decido. Jen la virinoj jam suprenlevis ruĝan standardon. El la ĉelo de Jakob eliĝis kroĉita sur longa bastono dua standardo.

Nia festo...

Voĉoj diskuras... iu granda elŝiras el la multaj malliberejaj fenestretoj amason da elkrioj kaj ĝin ĵetas rapidforte al la korto. Kaj la krioj miksitaj implikitaj saltas supren, leviĝadas ree kaj ekfrapas je niaj muroj. Kvazaŭ barilego krevus, rivero elŝiriĝus el siaj bordoj kun bruego kaj muĝego. Kaj subite sin levas el la amaso da diversaj krioj kanto bela, kuraĝa kaj brila...

La malliberejo kantas. La tuta malliberejo fariĝis unu granda harpo. El ĉiuj fenestretoj verŝiĝas tonoj, intermiksiĝas kune laŭtaj kun mallaŭtaj, helaj kun malhelaj, ĉiuj voĉoj sin ĉirkaŭprenas kaj flugas malproksimen — en la helan mondospacon de la printempa frumateno. Espero brilas kaj flagras kvazaŭ ĉielarko, kaj kiel la nuboj malantaŭ la ĉielarko oni sentas sub la kuraĝaj akordoj kaŝitan kaj silentan enuon, ian mordeman doloron.

Nia festo en la malliberejo. Nia liberkanto inter la muroj de nia malamiko!

Jen alproksimiĝas la malamiko el ĉiuj

ejo, kie oni trovas ankaŭ esp. literaturon kaj la SAT-organojn. Krome la Belviloaz' aranĝas koncertojn de propra amatora orkestro, teatro-prezentojn, amuz-vesperojn, klerigajn paroladojn por siaj anoj. —

SAT havas en tiu domo arkivejon kaj ĉiuj skribaĵoj destinitaj por la Plenum-Komitato de SAT alvenas ĉe tiu adreso. Kvankam neniu K-do konstante deĵoras ĉe la ejo, tamen la ĝenerala sekretario de SAT ĉiutage akceptas tie siajn poŝtaĵojn.

Ni opinias, ke SAT devas esti fiera havi sian sidejon en tiu instituto portata de la esperoj kaj klopodoj de celkonsciaj laboristoj. Tiu fakto kvazaŭ simbole esprimas, ke nia Asocio ne deziras izoliĝi, sektiĝi, nek malfideliĝi iel al la historia taskaro de l' laborista movado, sed ke ĝi sentas sin ero nedisigeble ligita kun la kerno de la proleta klaso.

TAGO DE LABORISTA GAZETARO

Ĉiujare, komencinte de la 5-a de majo 1914, la tutmonda laborista gazetaro festas la 5-an de majo. Kial ĉi tiu tago estas festata? Kia mirinda okazintaĵo memorindigas tiun ĉi tagon? En la jaro 1912 aperis je tiu dato la unua numero de l' ĉiutaga revolucia ĵurnalo "Pravda" (Vero) en Rusio, ĵurnalo, kiu fariĝis ĉefa, plej serioza, plej severa, plej scienca marksiste, plej aktuala klasbatala organo de la rusa proletaro, kaj post la revolucio en Sovetio — marksisma-leninisma organo, ĉiutage gvidanta spirite laboristajn amasojn de Sovetio al konscieco, al klasbatalemo, al praktika agado sur ĉiuj vojoj de klasa batalo. Post la Oktobra Revolucio tiu ĉi tago estas festata ne nur en tuta Sovetio, sesono de la terglobo, sed en ĉiuj landoj, kie ajn aperas vere revoluciaj organoj. De la tago, kiam aperis la unua numero de "Pravda", pasis 17 jaroj. Anstataŭ la sola revolucia malgranda gazeteto "Pravda" en la jaro 1912, la laboruloj de USSR disponas nun 556 ĵurnalojn, kiuj aperas en 49 lingvoj de popoloj loĝantaj en Sovetio, kaj inter tiu ĉi nombro ne estas eĉ unu gazeto aŭ ĵurnalo de kontraŭrevolucia enhavo. Soveta gazetaro estas priservata ne nur de fakuloj-ĵurnalistoj, sed ankaŭ de plej vastaj, plej konsciaj laboristaj amasoj. Jen estas mirinda fakto: Sovetan gazetaron subtenas per sia ĉiama kunlaborado armeo da 200 000 laboristaj kaj kamparanaj korespondantoj. Kaj tiu ĉi armeo ĉiam senhalte kreskas. Tiu ĉi fakto ankaŭ atestas pri la granda aktiveco de gelaborularo en lando de sovetoj. La tuta presilaro en lando de konstruiĝanta socialismo troviĝas, kiel ĉiuj produktiloj, en la plena posedo de laborista klaso. Burĝoj-malamikoj de laborista klaso, posedintaj ĝis la revolucio ĉiujn presejojn, litografejojn, literfandejojn, zinkografejojn ktp., estas simple elpelitaj el siaj posedoj. Nun mastrumas la presaferon nur la laborista klaso, kiu gardostaras sur la ideologia fronto kaj ne allasas, ke niaj klasaj malamikoj povu eluzi niajn presejojn por siaj celoj.

Antaŭ nelonge en nia urbo havis lokon jena okazintaĵo: Pastroj ekdeziris presi sian ĵurnalon. Ili sin turnis al tipografio, sed la laboristoj de nia presejo unuvoĉe kaj unuanime rifuzis plenumi la mendon, dirante, ke konsciaj laboristoj ne rajtas morale esti utilaj al la religia propagando, ĉar la religio estas veneno por la popolo.

La tuta eldonkvanto de nia ĵurnalaro estas pli ol 8 milionoj da ekzempleroj, dum ĝis la revolucio ĝi ne estis pli ol 1 500 000 ekzempleroj. Tio atestas pri la granda kaj rapida kulturiĝo, klaskonsciiĝo kaj kleriĝo de vastaj popolamasoj. Sed krom la menciita ĵurnalaro aperas en Sovetio 1300 semajnaj kaj monataj revuoj, kiuj havas eldonkvanton de pli ol 8,5 milionoj da ekzempleroj. Milionoj da libroj kaj broŝuroj estas eldonataj por la klerigaj bezonoj de la popolamasoj.

La konscieco helpas krei la gazetaro. Jen kial la gvidantaro de laboristaj amasoj en Sovetio plej energie zorgas pri la malkariĝo de l' gazetoj, pri la pliboniĝo de ilia enhavo, pri la disvastigado de gazetoj inter ĉiuj legkapablaj gelaboruloj.

Nun Sovetio havas plej seriozegajn taskojn: realigi kulturan revolucion, industriigi la landon, kolektivigi la agrikulturan mastrumadon, plialtigi la kulturan nivelon de la virinaro ktp. Sed ĉio tio estas realigebla nur je la kondiĉo, ke en la konstruado de socialismo partoprenos milionoj kaj milionoj da geaktivuloj, se ili partoprenos en la kontrola laboro, en la kritiko de siaj propraj difektoj. Al ĉio tio helpegas soveta laborista gazetaro. Se vi povus tralegi ajnan ekzempleron de soveta gazeto, ĉu ĉefurba, ĉu provinca, vi vidus kaj mirus pri la severeco, per kiu estas elradikigata ĉio malbona el nia socia vivo, kiu bolas per aktiveco kaj energio de amasoj . . .

E. Izgur (2332).

---

flankoj! Taĉmento da soldatoj eniris la korton kaj okupis ĝin en tri flankoj. En la koridoro malantaŭ niaj ŝultroj tintas pezaj, laŭtaj paŝoj de multaj homoj. Ie trumpeto fanfaras signalon.

La knabinoj malsupre staras kaj kantas. En la helaj festaj vestoj kun la ruĝaj ligbantoj sur la brusto ili aspektas kvazaŭ vojperdintaj kaj erarvenintaj en la korton el alia viva mondo. La standardo flirtas, la okuloj lumas. Nia kanto laŭtiĝas kaj pliardiĝas. Ankoraŭ unu minuto, ankoraŭ unu malgranda minuto.

Oni jam iras. Pezaj senkompataj paŝoj. Laŭtaj, sekaj ordonvokoj. Jam oni venas.

Ni kantas. Estu kiel ajn. Ĉi tiu minuto apartenas ankoraŭ al ni. Ni sentas, ni batalas — Vivu la festo!

Vivu la luma printempa frumateno! En la ĉeloj tintas kaj grincas alterne unu post alia la seruroj. La malamiko alestas.

Vivu la festo!

El juda lingvo trad. S. Guterman (10 662).

El mia usona taglibro

Februaro. Aperis libro "Impresoj pri Sovetio" verkita de d-ro J. Dewey (Dui), eminenta usona pedagogo kaj filozofo. Tre favore li raportis pri sia vizito al la sovetiaj lernejoj dum la lasta somero. Li opiniis, ke la nova energio kaj vivo de la lernejo fine forpuŝos la diktatorecon kaj pledas, ke Usono intertraktu komerce kaj intelekte kun USSR.

* * *

Senlaboreco ne ekzistas en tiu ĉi Paradizo de Prospero, ĉar tute mankas statistiko pri ĝi. Sed eĉ la A. F. L. (Amerika Federacio Labora) petas, ke la registaro enketu pri la afero. Certe la ordinara krizo ne kaŭzas senlaborecon tie ĉi, sed tion faras la kreskanta apliko de la maŝino en industrio; ĉiam kaj ĉie teknika progreso anstataŭas la homon. Ekzemple pli ol 130 000 farmlaboristojn anstataŭis 45 000 rikoltmaŝinoj. Nun unu laboristo produktas 32 000 klingojn en la sama tempo, kiun li antaŭe bezonis por produkti 500. Dum la plej lastaj jaroj, la pohora produktado de viro altiĝis de 77 al 3000[1]. En la subteraj fervojoj de Nov-Jorko oni uzas "kunpremitan aeron" por fermi la vagonpordojn kaj tiel kvaronigis la nombron da konduktoroj dum la lastaj 10 jaroj, dum la pasaĝeroj plimultiĝis je 50%. Kien fine iros la elĵetita laboristaro? Nun ili iras al novaj industrioj, al la produktado de luksaĵoj, sed eĉ la burĝaj spertuloj komencas dubi, ĉu la industrio povos ensorbi ilin plue.

* * *

Dum vojaĝo en Virginia (suda distrikto en Usono) mi renkontis la tielnomatan Ĝim Kro (angle: Jim Crow)-leĝon. La negro ne rajtas sidi en la sama vagono kun la blankulo. En la tramo la negro devas sidi en la posta parto. Li suferas pro aparta malbona lernejo. Bonŝance la linĉado ("lynchings") ne tiom okazas kiom antaŭe, sed eĉ nun, se famo disvastiĝas, ke negro perfortis blankan virinon aŭ atakis blankan viron, la blankuloj ne atendas silente ĝis la juĝproceso. Ili mem tuj pendigas kaj traboras per kugletoj la akuziton. Eble poste elkoviriĝas, ke la mortigito estas tute senkulpa, sed la leĝo ne havas ion plu por diri pri la afero. Laŭleĝe la negro havas egalajn rajtojn en la voĉdonado ktp., sed laŭfakte la egaleco estas nula.

La sudo kaj nordo de Usono komencas unuiĝi, ĉar la industrio kreskas en la sudo, sed eĉ nun pro estintaj militoj

[1] Ĉi tiu kvoto kredeble rilatas ĝenerale al la tuta usona produktado. Laŭ d-ro A. Pirolli, prezidanto de la internacia komerca ĉambro, la aĉetpovo de la 120 milionoj da usonaj loĝantoj superas tiun de 500 milionoj da eŭropanoj kaj estas multe pli granda ol tiu de miliardo da azianoj. — Red.

devas esti apartaj historilernolibroj uzataj en la sudaj lernejoj.

* * *

Vaŝingtono (angle: Washington, ĉefurbo de Usono) certe estas granda urbo konstruita laŭ plano de franco. Sed pli interesa ol la Kapitolo (kie senatoroj ankoraŭ diskutas, ĉu aŭ ne severe puni la homojn, kiuj spite la laŭleĝan malpermeson ankoraŭ trinkas alkoholaĵon), pli alloga ol la grandaj muzeoj kaj libraroj (kie la aeroplano de Lindberg staras tre proksime de la unua flugilo) estis malnova ŝlosilo en la bone konservita hejmo de Georgo Vaŝington. Ĝi estas la ŝlosilo de la franca Bastij' (france: Bastille), sendita al Usono de Tom Pejn (Paine). Nun Usono denuncas la alilandulon, kiu penas enmiksi sin en usonaj aferoj, sed laŭ letero de Pejn "la ideoj de la Usona Revolucio detruis la murojn de la Bastij". Ne necesas komenti pri la afero.

* * *

Per la helpo de Petro ni komencas esperantan kurson ĉe la Brukŭud (angle: Brookwood)-kolegio. Ankaŭ ĉe alia laborista kolegio Komonŭelth (Commonwealth) funkcias kurso. Eble tiuj ĉi kursoj helpas, por ke denove usonanoj kaj eŭropanoj partoprenu en progreso.

(488)

LA SEKVOJ DE SENDEPENDIĜO

(Fino. Vidu n-ojn 235—37)

Eklezia vivo. Lernejoj

Estas ankaŭ rimarkebla la kontrakto farita de la litova ŝtato kun la Vatikano en jaro 1927. Laŭ tiu kontrakto la litova katolika pastraro ricevas grandajn rajtojn kaj privilegiojn. Ĝi reprezentas kvazaŭ apartan aŭtonomian regneton en Litovio. Pastroj estas liberaj de l' militservo. Ilin, kiel krimulojn, oni povas juĝi nur kun la konsento de l' episkopoj. Ĉi lastaj kompreneble neniam donas la konsenton. Tion montras jena ekzemplo: En 1928 aŭtune en tuta Litovio konata prelato Olŝaŭskas mortigis sian favoritinon-amaĵistinon. Tuta Litovio bone scias, ke li mortigis ŝin, sed li ankoraŭ hodiaŭ estas libera kaj plenumas pastrajn oficojn. La prokuroro klopodas por kaŝi la aferon.

Lernejoj kaj junulara edukado estas transdonitaj al pastrara zorgo. XIII-a artikolo de l' kontrakto kun la papo postulas, ke en ĉiuj publikaj aŭ de l' registaro subvenciataj lernejoj estu instruata religio. La lernejajn religi-programojn reguligas la episkopoj. La instruisto devas ricevi de l' episkopo la rajton por instruado religian "sciencon". La ŝtato prizorgas, ke la gelernantoj povu bone praktiki siajn religiajn oficojn laŭ la normigo de l' episkopoj. Per tiu ĉi artikolo la ŝtato donas al episkopoj la rajton de edukado al tuta katolika junularo.

Jam nun en la lernejo la vera mastro estas la pastro. Li ordigas la lernejan programon, per siaj konsiloj li difinas al kaj forigas el iliaj oficoj la geinstruistojn ktp. Antaŭ nelonge en la gazetoj aperis sciigeto, ke lerneja pastro malpermesis al knabinoj vestiĝi per blankaj pantalonetoj. Suspektitajn knabinojn la pastro vokis al si kaj kontrolis, ĉu ili ne estas malkonsentaj kun la religia instrukcio, t. e. ĉu ili ne vestas sin per blankaj pantalonetoj. El multaj lernejoj estis forigataj la gelernantoj, kiuj promenante sur la stratoj parolis kun ulo de alia sekso.

En oktobro 1928 la ministro de civilizado ordonis al la geinstruistoj, ke ili diligente observu, kiajn librojn legas iliaj gelernantoj, malpermesis al la gelernantoj sen permeso de l' instruistoj viziti la teatrojn, lekciojn, spektaklojn ktp.

Nun oni penas forigi el lernejoj la geknabojn de malriĉaj gepatroj. Tiucele estas pligrandigita la lernokotizo. Krom tio, laŭ nova universitata statuto, oni postulas krom simpla kotizo ankoraŭ pagon por ĉiu leciono kaj aparte por la uzado de lerniloj.

La 6. novembro 1928 la ministro de internaj aferoj komunikis instrukcion, per kiu li malpermesis al gelernantoj de mezaj kaj superaj lernejoj kaj universitato, partopreni en iaj ajn (ĉu 'ili estas sciencaj aŭ sportaj aŭ artaj) organizoj, se tiuj organizoj sin trovas ekster la lernejaj limoj. Laŭ tiu ĉi sama instrukcio estas malpermesite al junularo malpli aĝa ol 21-jara aparteni al iaj ajn asocioj sen konsento de iliaj gepatroj aŭ iliaj prizorgantoj.

Konkludo

Tiele oni nun "litovigas" Litovion per helpo de preĝejo kaj malliberejo, de "dio kaj policisto". Laboristo kaj kamparano estas senrajtaj brutoj. Oni forprenis de ili ĉiujn rajtojn, kiujn ili elakiris batale dum la revolucia movado. Sed ĉiuj tiuj okazoj donas la komprenon al litova laboristaro kaj kamparanaro, ke se ili povas, ili devas preni de l' burĝaro nepre ĉion, kion oni povas akiri, sed ne kontentiĝi per tiuj pecoj, kiujn la burĝaro libervole cedas al ili, por ilin poste denove forpreni.

Estus bone, ke el tiu ĉi leciono instruiĝu ne nur litovaj, sed ankaŭ alilandaj proletoj. La atingoj kaj malvenkoj de unu lando devas esti leciono por la tutmonda proletaro.

Speciale por "S-ulo" verkita de T. K. Ellitovigis Esperantistoj.

FAKTOJ SEN KOMENTOJ

La laborista movado en Hindio

La socia kaj ekonomia situacio en Hindio ne povas esti komparata kun iu ajn eŭropa lando. Tiu ĉi esence agrikultura lando nur antaŭ nelonge malfermiĝis por la industriigo. Sed la laborkondiĉoj por la laboristo terkultura estas tie sufiĉe apartaj. Nur ses monatojn dum jaro li estas okupata pri kamplaboroj. Alitempe li devige dediĉas sian senokupan tempon al artmetiaj laboroj. Bedaŭre por li ĉi lastaj estas mortfrapataj de la moderna industrio. Rezulte liaj enspezoj pli malgrandiĝas; al tio ofte aldoniĝas perdoj pro manko de l' pasat-ventoj[1]. Krome reduktas la luo de kampo aŭ impostoj la malabundajn enspezojn. De tie venas la terura proletmizero apenaŭ imagebla.

Kvankam iom malpli akra, ankaŭ la urblaborista mizerego restas sufiĉe granda. En ŝtonkavoj loĝas tutaj familioj, kaj la patrinoj, kiuj laboras en karbminejoj, estas devigataj kunporti kun si siajn infanetojn.

La plua daŭrado de l' kastoj, kiuj dividas la laboristojn mem en diversajn hierarkiajn kategoriojn, faras malfacila ĉian socian progreson. Ĉe loĝantaro de 300 000 000 homoj ekzistas 60 milionoj da "netuŝeblaj"[2], da forĵetitoj el la socio. Vere la industriigo alportas helpon en tiu ĉi situacio, per la fakto, ke la maŝinismo unuigas ĉirkaŭ la sama tasko laboristojn de diversaj rangoj. Ne ekzistas ankoraŭ en Hindio klaskonscio. Tion parte kaŭzas tiu ĉi daŭrado de kastoj kaj manko de ĉia kulturo ĉe la proletaro. La hinda civilizo fakte estis koncentrita ĉe la ezotera kasto de l' bramanoj. La popolo, ĉiam analfabeta, estis daŭre izole tenata.

Ŝtato konsentas perdi sian "liberecon"!

Kun la dato de l' 1-a de aprilo la libera ŝtato Valdek (germane: Waldeck) kun loĝantaro de 56 000 personoj kaj areo de 155 kvadrat-kilometroj oficiale aniĝis al Prusio. Parto de la landeto estis aligata jam en 1922 al Prusio. Ĉi lasta prenas la prirespondon por parto de la ŝtatbienoj kaj de la publika ŝuldo. La absorbo de l' Valdeka lando signifas novan paŝon al la unuecigo de Germanio, precipe postulata de la maldekstraj partioj, sed kontraŭbatalata de reakcia aŭtonomiemo reganta precipe en la sudgermanaj ŝtatoj.

[1] Tropikaj, orientaj, senŝanĝaj ventoj.
[2] Paria-a kasto.

DISKUTEJO

Rezolucio pri la programprojekto

Kunvenintaj SAT-anoj, de Munĥeno (Bavario) kaj apudaj lokoj, debatinte pri la ĝisnunaj rezultoj de la diskutado en la paĝoj de Sennaciulo rilate al la programprojekto, interkonsentis peti la redakcion pri publikigo de sekvantaj konsideroj:

La organizaĵo de la proletariaj esperantistoj, nomita Sennacieca Asocio Tutmonda, celas laŭ sia statutaro utiligi esperanton por la klasaj celoj de la tutmonda proletariaro. Tiuj ĉi klasaj celoj estas identaj kun la aspiroj de diversaj partioj al liberigo de la ekspluatataro kaj starigo de senklasa socio aŭ, por elekti alian nomon, realigo de socialismo. SAT, kunigante proletariojn diverstendencajn, kompreneble ne povas partopreni kaj akcepti partiajn doktrinojn kaj miksiĝi en la disputoj inter la partioj, sed devas nepre konservi sian superpartian sintenadon. Reliefiĝo de partia doktrino, ne bazanta sur sendogma principaro, sendube kaŭzus disfalon de nia organizaĵo kaj malprogreson de l' evoluo de nia lingva movado. Nur forta organizaĵo kun multnombra membraro, kiu fervore aplikadas tutmondskale esperanton, povas imponi la gvidantojn de la laborista movado kaj vigligi la indiferentan amason laboristan. La venko de esperanto, antaŭkondiĉo por la fina liberigo de la laboristaro, ne fatale alvenas konforme la evoluon de la kapitalismo, sed dependas ekskluzive de nia senĉesa laboro.

La ĉi-supraj konsideroj certagrade jam limigas la estontan programon de SAT. La kadro de nia organizaĵo ne povas esti mallarĝigata per tro severaj kondiĉoj, kiuj malhelpas la aniĝon de multaj K-doj, ne jam senriproĉe "klaskonsciaj", male, ĝi devas ebligi aniĝon al ĉiuj proletarioj kiam ili submetiĝas al la statuto de SAT. La edukaj taskoj de SAT estus superfluaj, kiam ne ekzistus membroj, pri kies edukiĝo SAT povas zorgi.

Pri la celo mem, kiu konformas lastlinie la celon de la aliaj proletariaj partioj, ne regas diferenco. Tio, kio fendas la partiojn kaj ties anojn, estas la diversaj opinioj pri la vojo kiu kondukos al la celo. Tiuj ĉi diversaj opinioj pri la vojo, kaŭzantaj la ĉagrenigan staton nuntempan de la lab. movado, unuavice radikas en la facilanima, supraĵa maniero de diskutado kaj esplorado. Volante, ke la ĝusta vojo estu trovata, ni nepre devas studi la problemon multe pli profunde kaj forlasi ĉiujn asertojn ne sufiĉe firmigitajn per trafaj argumentoj. Kelkaj artikoloj publikigitaj en Sennaciulo pri tiu ĉi temo meritas rifuzon, ĉar ili evidente ne celas helpi klarigi la aferon, suspektante aliajn kamaradojn pri malhonesteco kaj influiteco de burĝa ideologio nur pro tio, ĉar la opinioj ne akordas. Ni malaprobas ĉi tiun praktikon kaj admonas la K-dojn diskutantajn, ke ili estu objektivaj kaj lojalaj.

Aliaj K-doj provas refuti argumentojn per multnombraj citaĵoj el verkoj de eminentuloj, fakte pruvante nenion per tia maniero. Ni ne sanktigas la vortojn de niaj eminentuloj konsciante, ke ankaŭ ili estis homoj submetataj al la eraro. Ni ne volas, ke en SAT estiĝu eklezio, en kiu nur valoras la sanktaj skriboj. Ni rekomendas al la K-doj, uzantaj ekstreme ofte la vortojn de niaj gvidantoj, mallongigi la artikolojn per konciza argumentado rezultinta el propra studado kaj cerbumado. Unu el la plej gravaj taskoj de SAT ja estas la edukiĝo de la membroj je memstaraj, sendogme pensantaj homoj, kiuj ne bezonas apogilon marŝante sur nekonataj vojoj. Tial ni alvokas niajn K-dojn verki laŭ tiu ĉi vidpunkto ŝparante per tio valoran lokon de nia semajna gazeto kaj evitante enuigon al la legantoj.

La legantaro de Sennaciulo konsistas plejparte el simplaj laboristoj dezirantaj utiligi la materialon de Sennaciulo por praktikaj celoj. Ili ne havas grandan intereson pri pure teoriaj problemoj, ĉar ili scias, ke per teorio la organizaĵo ne estas konstruata. Nur la praktika laboro garantias alproksimiĝon al la celo. Ni scias, ke oni ne povas ignori la teorion, per kiu la rezultoj de nia praktika laboro povas esti ekzamenataj laŭ siaj rilatoj al la celo, sed tiu ĉi teorio neniel kontraŭu la faktojn. La mondo ne obeas al tio, kio estas skribita en la libroj.

La programo de SAT trovu siajn limojn per la detala priskribo de la taskoj, dokumentigitaj en nia statutaro. Tiuj ĉi taskoj estas sufiĉe gravaj kaj indaj instigi la K-dojn streĉi ĉiujn fortojn por plenumi ilin. Ne per diskutado pri teoriaj problemoj SAT fariĝis tiu ĉi konsiderinde disvolviĝinta organizaĵo, sed per la senĉesa, fervora laboro de sindonemaj kamaradoj, neniam nomitaj en la publikigaĵoj de SAT. Ĉiuj sukcesoj bazas sur tiu ĉi laboro kaj ankaŭ estonte dependos de tiu ĉi laboro. Ni malhelpas la agadon de tiuj K-doj, ŝarĝante nian organizaĵon per nebezonata balasto de partieca programo. La sennomaj K-doj ĉiulandaj, pri kies laboro atestas la kreskantaj nombroj de SAT-anoj kaj abonantoj de Sennaciulo, estis kaj estos la fundamento de nia movado kaj nur sur ili SAT povas etendiĝi kaj disvolviĝi je la bono de l' tutliberiga movado laborista.

Je la nomo de 41 SAT-anoj:

A. Winter. Hermann Platiel. L. Speth.
Rob. E. Bitzer. Konrad Deubler.

Ni mortigu la monstron!

Estas de ĉiuj sciate, ke en ĉiu lando k tempo estis — k ankoraŭ estas — tute malpermesite, ke la civitanoj pensu aliel ol la potencaj regantoj. Ĉiufoje kiam iu — kredeble freneza — esprimis aŭ esprimas ideon kontraŭan je la ĝis nun aprobita ĝenerala opinio, ĝi senprokraste estas persekutata, kondamnita — aŭ mortigita.

Ekzemple kiam la kristanoj estis tutpotencaj, ili nepre pendigis k bruligis ĉiun herezulon, t. e. ĉiu kontraŭanto al la "dia leĝo". Tio cetere estis plej altvalora efikilo: efektive por ke iu viro, aŭ virino, ne daŭrigu "peki", la plej simpla k ĉiam oportuna rimedo konsistas el ... neniigo de la pekulo.

En Hispanio, kiam Ferrer starigis lernejon, en kiu oni instruis laŭ vero k racio, li tiel "kulpis" kontraŭ la ŝtato, ke li estis tre baldaŭ mortpafita.

Nune en ĉiuj landoj, kiu kontraŭas ĉu patriotisman, ĉu militarisman, ĉu ... unuvorte ĉian ideon, teorion, principon instruitaj de la regantoj, tiu estas tuj ekzilita, malliberigita — iafoje mortigita.

El tio oni povas konkludi, ke nuna epoko tute similas la pasintan tempon.

Mi cetere konfesas, ke estas bone, ke tiel okazas. Kio do efektive rezultus, se ĉiu el ni emus plene konigi sian penson k kontraŭus la dirojn k agojn de la ĉefoj — t. e. de la regantoj?

Imagu ja K-doj miaj, kia katastrofo minacus nian SAT-anion, se iu el ni kuraĝus pensi, agi, spiri, dormi ktp. aliel ol faris aŭ faras la gvidintoj k gvidantoj de socialismo? Pripenseto pri tiu ege maldezirinda eventualaĵo kaŭzas al mi terorigan haŭtotremeton!

Mi ne maltimas nomi monstro la SAT-anon, kiu senhonte provus diskutadi pri sociaj temoj aliel ol laŭ ortodoksa k kvazaŭdogma principoj ...

Nu — ne kredu, ke mi tion elpensas — tiaj monstroj ekzistas en niaj vicoj!

Jes, fratoj miaj, jes troviĝas inter ni K-doj, kiuj kuraĝas opinii, ke libera homo rajtas — eĉ devas — libere esprimi sian tutan penson pri ia ajn temo. El tiuj "senhontuloj" — eble unuavice — estas K-do Lanti. La "Kulpo" de tiu SAT-ano estas ja tiel grava, ke jam kelkaj K-doj akre plendis pro ĝi. Eĉ okazis, ke iu el tiuj plendintoj petis, ke "oni voku Lanti al ordo"!

"Voki iun al ordo" estas lingva naciismo nenion signifanta en esp-o, sed laŭ la kunteksto oni komprenas, ke la plendinto deziras, ke la "kulpulo" estu grave punita.

Tial mi proponas, ke nunokaze ni uzu la rimedon kutime uzatan kontraŭ ĉiu, kiu maltimas kontraŭstari alies opinion. Ŝajnas ja al mi, ke nur la morto kompreni gos al la "krimulo" la abomenon de lia ago.

Ni do senprokraste mortigu la monstron!

Tiuj, kiuj kulpigis Lanti, estu la ekzekutistoj!

SAT-ano 55.

TRA ESPERANTIO

9-a Kongreso de SAT
en Leipzig (Germ.) 4.—10. aŭg. 1929

6-a Komuniko

Tuj aliĝu la kongreson. La K. K. garantias senpagajn loĝejojn por ĉiuj SAT-anoj kongresontaj, sed estas malfacile, serĉi necesan nombron da loĝejoj, se plej multaj Gek-doj nur lastmomente aliĝas.

Ne-SAT-anoj antaŭ aŭ kune kun kongresaliĝilo sendu sian SAT-aliĝilon kun la necesa sumo al la Adm. de SAT, ĉar ne-SAT-anoj ne rajtos postuli senpagan loĝejon.

Propagandu por la kongreso, tuj mendante por 1 germ. marko kvanton da sigelmarkoj, leterfolioj kun kovertoj. SAT-rondoj organizu vendadon de tiuj propagandaĵoj. Sen mono nia kongresadministranto nenion povas ekspedi pro kompreneblaj kaŭzoj.

Kongresafiŝo grandkvante estas presita. Pro monmanko en nia kaso K. K. ne povas donace dissendi ĝin. Sed la prezo estas plej modesta: 1 ekz. kostas 0.10 mk. g., 6 ekz. 0.50 mk. g., 14 ekz. 1.— mk. g. Mendante nur 1 ekz., nepre kunmetu afrankon de 0.05 mk. g.

Mendojn k aliĝilojn sendu al K-do W. Kampfrad, Löbauer Str. 35, Leipzig N 24. Monon prefere sendu per poŝtĉeka konto de SAT (se ekzistas tia en via lando). Germanianoj senescepte pagu nur laŭ poŝtĉeka konto: W. Kampfrad, 13 527, Leipzig.

Kulturkonferenco ne okazos, ĉar ne troviĝis organizanto(j). K. K. interkonsente kun la Direkcio de SAT nuligis tiun konferencon, por eviti fiaskon. Sed K. K. penos, des pli efike organizi la diversajn f a k kunsidojn, pri kiuj jam aperis speciala alvoko.

Postkongresaj ekskursoj. Certe multaj Gek-doj partoprenos post la kongreso diversajn ekskursojn priskribitajn en lastaj n-oj de "S-ulo". Por ebligi al koncernaj gvidantoj de postkongresaj ekskursoj, ev. aranĝi kelkajn partajn ekskursojn, necesas, ke vi senprokraste ankaŭ informu la koncernan organizanton. Adresoj estas: Paul Köckeritz, Tharandter Str. 6, IV, Dresden-A. 28 (por saksa "Svisio"); Otto Schiepe, Talstr. 12, Ammendorf ap. Halle (por mezgermania industriregiono); Willi Richter, Innere Bergstr. 8, Thalheim im Erzgebirge (por saksa metalmontaro). SAT-rondoj en lokoj de koncernaj regionoj, kiuj deziras deflankiĝon de la ekskursoj, interrilatu NUR kun supre nomitaj organizantoj.

Pasport- k vizaferoj. Ĉiuj ekstergermaniaj kongresontoj nepre bezonos pasporton por eksterlando, kiun ili plejparte ricevos ĉe sialanda polico.

Pasporto sen germana vizo sufiĉas por jenaj landoj: Aŭstrio, Britio kun Irlando, Ĉeĥoslovakio, Dancigo, Danio, Finnlando, Hispanio, Islando, Italio, Jugoslavio, Latvio, Liĥtenŝtajn, Luksemburgo, Nederlando, Norvegio, Portugalio, Svedio, Svisio.

Pasporto kun germana vizo nepre necesas por jenaj landoj eŭropaj (ekstereŭropaj same bezonos ĝin):

	prezo por 1 semajno	por 2 semajnoj
Belgio . .	5.— mk. g.	10.— mk. g.
Bulgario .	10.— „	10.— „
Estonio . .	5.— „	10.— „
Francio . .	1.— „	1.— „
Grekio . .	4.— „	4.— „
Hungario .	4.— „	4.— „
Litovio . .	6.— „	10.— „
Polio . .	10.— orfrankoj	10.— orfrank.
Rumanio .	21.— mk. g.	21.— mk. g.
Sovetio . .	8.— „	8.— „
Turkio . .	5.— „	10.— „

La prezo de la vizo estas kalkulita por en- k elveturo Germanion. Sed la germana ministerio por eksteraj aferoj konsentas, doni la germanan vizon al kongresontoj por duona prezo, se ili prezentos legitimacion de la K. K. Do, nepre prezentu vian kongreskarton k petu pro konsentita rabato je 50%.

Monŝanĝo. La K. K. aranĝos, ke eksterlandaj Gek-doj povos ŝanĝi siajn monbiletojn en la kongresejo. Kunportu por ŝanĝo nur monbiletojn, sed ne metalajn monerojn.

Sovetianoj neniel povos ŝanĝi sian monon en Germanio. Ĉiuj sovetianoj nepre ŝanĝu sian monon en Sovetio ĉe ŝtata banko aŭ ĉe la limo, montrante sian eksterlandan pasporton. Ankaŭ estas ebla antaŭa sendo de mono el Sovetio per iu banko, ekz. "Garantie- und Kreditbank für den Osten", por ricevi ĝin en Germanio kiel germanan monon. Nepre tuj ordigu la monan aferon post ricevo de la pasporto! Pro via pasporto interrilatu, se necesas, kun C. K. de SEU.

Senmonuloj bedaŭrinde laŭ nuna stato de kongreskaso ne povos esperi ricevi ian subvencion de la K. K. Ni do avertas veni ne al la kongreso, se la mona stato ne sufiĉas por kovri la elspezojn por veturo k manĝado. Konsideru tiuj Gek-doj krome, ke ĉiuj kongresontoj kun peno kolektadas la monerojn, por partopreni la kongreson. Do, ili certe ne havos superfluajn monerojn por monkolektado.

Starigo de tendaro. Ĉar venis kelkaj tiaj demandoj, ni devas averti, ne kunporti tendojn. La cirkonstancoj en Leipzig estas ne tre favoraj por starigo de tendoj. Tiaj tendloĝantoj bedaŭrinde devas antaŭvidi intervenon de polico. Kaj ekster la periferio de la urbo la vojo ĉiuvespera estus tro longa. Krom la K. K. ja garantias senpagajn loĝejojn.

Informpetojn adresu al: K-do F. C. Richter, Lochmannstr. 2/3, Leipzig O 27 (Germanio).

Atentu k legu la sekvantojn Komunikojn de la K. K.!

---

6. listo de aliĝintoj

268	Elsa Teichmann, Leipzig, Germ.	2 055
269	K-do Semmler, Jena, Germ. .	6 875
270	Elfriede Buchholz, Essen, Germ.	9 274
271	Klara Henniger, Danzig . . .	14 137
272	Charlotte Griese, Sperenberg, Germanio	14 420
273	Karl Stutterheim, Berlin . . .	9 553
274	Aleksandro Koŝelev, Saratov, Sovetio	5 364
275		4 100
276	Gottlieb Surek, Berlin	10 634
277	Ernst Ŝmidt, Weissenfels, Germ.	9 107
278	Vodemar Sapoĵnikov, Moskvo	10 377
279	A. Maslenko, Brjansk, Sovetio	4 017
280	Artur Lungren, Hälsingborg, Svedio	13 194

Donacoj

Benjamin-Amsterdam. 3.16 mk. g.

Esperanto-Servo de SAT

Raporto pri plenumita laboro en jaro 1928

Nur nun ni kapablas raporti al la SAT-anaro pri funkcio de nia Esp-Servo en pasinta jaro, kvankam ankoraŭ nun la tutjara raporto ne estas eĉ duonkompleta. La kunlaborantaro konstante kreskas, k proporcie ankaŭ kreskas nia influo al la gazetaro proleta. Sed ni ne tre kontentas, ĉar la nun prezentita raporto tute ne spegulas la efektivan funkcion de nia aparato.

Dissenditaj estas en jaro 1928 sume 506 raportoj. Krome ni dissendis kun nia bulteno raportojn de aliaj organizoj, kiujn ni nature ne statistikas, ĉar tion koncernaj organizoj mem faras.

Pri 1-a, 2-a k 3-a kvaronjaroj de 1928 jam aperis apartaj raportoj en "S-ulo". Raporto pri la 4-a kvaronjaro troviĝas en la tutjara raporto, por ne misuzi la spacon de S-ulo. Ni nur konstatu la fakton, ke por la 4-a kvaronjaro Centrejo de Esp-Servo ricevis almenaŭ 37 raportfoliojn. Efektive nun ni dissendas la materialon al ĉ. 125 Gek-doj en 32 landoj (lingvoregionoj estas pli multaj, ĉar Sovetion ni nombris nur kiel unu teritorion).

Laŭ tiu nekompleta statistiko aperis raportoj el bultenoj de Espo-Servo en 1803 diversaj gazetnumeroj. Krome aperis en pasinta jaro 56 raportoj el bultenoj de l' jaro 1927. Do sume aperis raportoj en 1859 div. gazetnumeroj.

Plej ofte presitaj estis: Oka kongreso de SAT en Göteborg (21-foje). Katolika preĝejo servas kiel armilar-provizejo — Germ. (18-foje). Laboristoj, kleriĝu — Hungario (18-foje). La sorto de arbarlaboristoj en Kanado (18-foje). Granda striko de tekslaboristoj en Jugoslavio (17-foje). Laborista vivo en Argentino (17-foje). Konflikto en brita

ŝpinindustrio (15-foje). Lukto de la regantoj kontraŭ organizoj de laborista klaso — Bulgario (14-foje). Tutmonda kongreso de prol. esp-istoj (alvoko) (14-foje). 9. tutmonda kongreso de prol. esp-istoj (alvoko) (14-foje). La reakcio kontraŭ la sobreco — Bulgario (13-foje). Malŝparemo de ŝtataj impostoj — Germ. (12-foje). Fondiĝkongreso de aŭstria Ruĝa Frontbat. Asocio — Aŭstrio (12-foje). Ekspluatado de indiĝenaj knaboj — Sud-Afriko (11-foje). En Varsovio 65% de l' infanaro drinkas brandon (11-foje). Grandaj politikaj procesoj en Polio (11-foje). Poŝtmarkoj je memoro de Leo Tolstoj — Sovetio (11-foje). La batalo por amnestio — Bulg. (10-foje). Devigita fermi sian buŝon — Finnl. (10-foje). Ne elmigru al Kanado — Britio (10-foje).

Volonte ni kompletigus tiun liston laŭ sama maniero. Sed ĝi fariĝus tro longa. Notu, ke aperis: 9-foje — 10 raportoj; 8-foje 18; 7-foje 20; 6-foje 24; 5-foje 56; 4-foje 60; 3-foje 80; 2-foje 80; 1-foje 88 raportoj.

Reprezentantoj de Espo-Servo nun estas en jenaj landoj: Sud-Afriko, Alĝerio, Okc.-Afriko, Britio, Argentino, Aŭstrio, Belgio, Brazilio, Bulgario, Ĉeĥoslovakio, Ĉinio, Danio, Estonio, Finnlando, Francio, Germanio, Hispanio, Hungario, Italio, Japanio, Jugoslavio, Kanado, Latvio, Litovio, Nederlando, Norvegio, Paragvajo, Polio, Sovetio, Svedio, Svisio, Usono. — Ĉiuj SAT-anoj subtenu nin ke kompletiĝu tiu listo, ĉar Esp-Servo de SAT fine havu interligon kun ĉ i u j landoj en la mondo.

Raportoj pri okazintaĵoj, cirkonstancoj k. a. estas akceptataj de ĉiuj prol. esp-istoj. Ne opiniu, ke Esp-Servo n u r estas afero de specialaj esp-servantoj. Precipe mankas al ni raportoj pri okazintaĵoj, sukcesoj k progresoj, kiuj rilatas nian propran movadon. Efektive ni konstatis, ke lab. gazetoj eĉ preferas tiajn raportojn. Ni restu peresp-aj servantoj, sed ni samtempe ne preterlasu la favoran okazon por altiri la proletojn al nia movado. — Raportoj nur enhavu faktojn, ĉar teoriaĵojn k specialan argumentadon la gazetservanto en iu lando, aŭ eĉ la redaktoro de lab. gazeto mem povos aldoni.

Komune ni progresigu tiun specialan aparaton peresp-an de SAT, k nia movado rapidpaŝe marŝos al ĝenerala utiligo de esp-o por internacia kunligo de l' Proletaro tutmonda.

Centrejo de Esperanto-Servo, Gerberstr. 24, **Leipzig C 1,** Germanio.

SAT kaj kontraŭmilita kongreso

La prepara konferenco de la I. A. C. (Internacio de Eksbatalintoj) sub prezido de K-do H. Barbüs okazis je 24. marto 1929 en Berlin. Ĉeestis reprezentantoj de la Internacio de Militviktimoj, de la Virina Ligo por Paco kaj Libero, de Sportintern, Krestintern (Kamparana Internacio) SAT kaj kelkaj aliaj.

Estas decidite okazigi de la 7—9-a de septembro 1929 en B e r l i n kontraŭmilitan kongreson. Ĉi tiu kongreso estu grandioza manifestacio kontraŭ imperiista milito kaj okazante ĝuste antaŭ la kunsidoj de la Ligo de Nacioj, montru la veran esencon de tiu institucio.

Plue oni decidis eldoni malmultekostajn amasajn broŝurojn kun raportoj pri diversaj specialaj temoj kontraŭ la militdanĝeroj. Tiuj broŝuroj aperos en kelkaj ĉeflingvoj kaj laŭ propono de la reprezentanto de SAT ankaŭ unu kun ĝenerala enhavo en e s p e r a n t o (decido kun ekspresa aprobo de la Ekzekutivo kaj speciale de H. Barbüs).

La tezoj proponitaj de la Ekzekutivo ricevis etajn ŝanĝojn pleje redakciajn. Por kovri la financajn elspezojn, oni decidis interrilati kun la koncernaj organizoj por fiksi kotizan sumon.

V i l d e b r a n d (483), Berlin, reprezentanto de SAT ĉe la konferenco.

Gazetservanto raportas al ni...[1]

1. 1. 29. ... Nun mi raportas al vi pri nia laboro dum oktobro-decembro. La metodon de nia leningrada "Labesko"-laboro vi jam konas. Sed ankaŭ de vi mi ŝtelis rimedon. Kiam mi deksesobligas la tradukaĵojn, mi ankaŭ metas numeron nian k de nun mi metas ankaŭ la vian. Tio tre helpas analizi la materialon.

Estas	tradukitaj kaj deksesobligitaj	45
„	uzitaj en murgazetoj de grandaj entreprenaj presgazetoj (eldonkvanto ĝis 4000 ekz.)	400
„	laŭtlegitaj k diskutitaj dum "vesperoj de leteroj"	44
„	radio-disaŭdigitaj	59
„	aplikitaj en gazetaro	11
„	„ en ilustritaj gazetoj	3

El suprecititaj 45 esp-servaĵoj ĉiuj estis disdonataj kaj aplikataj.

[1] La ciferoj de ĉi tiu raporto n e troviĝas en la tutjara raporto de Esp-Servo, ĉar ni ne povis difini, kiuj raportoj estas uzitaj. Certe K-do Tilin ne estas la sola, kiu tiom laboregas, sed estas pli da K-doj. Ni nur presigas tiun raporton speciale, por instigi aliajn gazetservantojn, kiuj pro iaj malhelpoj aŭ malsukcesoj iom perdis da fervoro. Kuraĝe antaŭen! **Centrejo de ES.**

Esperanto inter la Socialista Junularo

La 12-an ĝis 14-an de julio okazos en Wien Internacia Renkontiĝo de Socialista Junularo. Estas nepre necese, ke ĉiu gazeto de nia proleta esp-movado konstante atentigu pri tio siajn legantojn. Ĉiu grupo zorgu, ke Socialista Junularo sciu, ke esp-o vivas kaj estas devo lerni ĝin, ke en Wien esp-o estos parolata kaj niaj insignoj vidataj.

Nia LEA-gazeto aperos varbcele en julio kiel porjunula n-ro. La unua paĝo surhavu mallongan tekston pri niaj celadoj en 12 ĝis 16 div. lingvoj kaj krom tio bildon, kiu simbolas tiun ĉi tekston. La aliaj paĝoj havu krom parte germanlingva kaj parte esp-lingva teksto ankaŭ kelkajn bildojn de esp-junulaj rondoj, prezentante ilin en iliaj laboroj, ĉu kiel grupa bildo, ĉu lernantaj, ekskursantaj, ripozantaj en herbejo aŭ ludantaj ktp. Por efektivigi tiun ĉi ideon (la gazeto estos disdonata kaj vendata dum la Junularaj tagoj) mi bezonas helpon de K-doj el multaj landoj.

B o n v o l u s e n d i a l m i :

1. Bonajn fotobildojn de esperantojunulaj rondoj kun klarigaj tekstoj. 2. Juĝojn pri esp-o de junulaj gvidantoj aŭ aliaj konataj gvidantoj en la Socialista movado. 3. Traduku jenajn frazojn en vian nacilingvon (skribu tre legeble): Proletoj el ĉiuj landoj unuiĝu vin! — Esperanto faligas la lingvo-barojn! — Esperanto estas la lingva ponto por la laboristoj en la tuta mondo! (Aldonu inform-adreson por via lingvoregiono.) 4. Se vi havas desegnaĵon, kiu simbolas unu el supraj frazoj, bonvolu sendi.

La materialon mi nepre bezonas ĝis mezo de majo, tial ne prokrastu ĝis la lasta tago! Kiel rekompencon mi sendos al vi kelkajn ekzempleroin de tiu ĉi n-ro kaj estos preta servi al vi ĉe similaj aferoj.

K o n r a d D e u b l e r, Arcisstr. 48, II r., München, Germ.

LA PERSEKUTADO DE SAT-ANOJ EN LITOVIO

17. marto post 3-monata mallibereja vivo mi ree estas libera—almenaŭ ĝis la ne ankoraŭ fiksita juĝo-tago, kaj mi povas al ĉiuj interesiĝantoj priskribi mian situacion.

Mi estis arestata 12. decembro 1928 pro akuzo de la esperantisto (!) Andr. Borkauskas. Tiu ĉi lasta antaŭe estis ano de l' esp-grupo en Radviliŝkis, sed pro siaj kompromitaj laboroj, dank' al mia klopodo, li estis forigata el ĝi. Dezirante venĝi sin al mi, kiel estro de tiu grupo li akuzis min ĉe la politika (sekreta) polico, ke mi estas ano de "bolŝevika" (komunista) SAT, ke mi havas komunistajn gazetojn ("S-ulo" k "Senn. Revuo"), ke mi havas komunistajn gazetojn ("S-ulo" k "Senn. Revuo"), ke mi korespondadas kun eksterlandanoj, ke mi salutis rusajn Gek-dojn je la 11. datreveno de la Oktobra revolucio ktp.

La polico, trovinte ĉe mi kelkajn ekzemplerojn de la menciitaj gazetoj, SAT-membrokarton kaj insignon, korespondaĵojn ktp., min arestis. Dum la esplorserĉo la policisto min forte batis per la revolvero kaj bastono, ŝiris la harojn, tiel ke mi dum tri tagoj poste ne povis moviĝi kaj la tuta korpo doloris. Oni min veturigis al Kaunas kaj lokis en la malliberejo de malfacilaj laboroj. Tie mi pasigis tri monatojn. Liberigante min, oni al mi redonis miajn korespondaĵojn, escepte kelkajn leterojn de rusaj K-doj. Sed pro la SAT-gazetoj ktp. ankoraŭ estos juĝo.

Nun mi estas en tre mizera stato, kaj sen miaj bonaj K-doj mi certe preskaŭ ne povus vivi. Estante en malliberejo, mi ne povis respondi al miaj gekorespondantoj, pro kio ili eble pardonos al mi. Jen, K-doj, kia libereco nuntempe regas en Litovio!

K-do S. R i ĉ k u s (12 868).

Neceso de esperantaj muraj gazetoj

Por krei proletan solidarecon kaj unuiĝon tutmondskale, per esp-o ni kunligiĝis kun eksterlandaj revoluciaj proletoj. Ni komencis interŝanĝe sendi diversajn gazetojn, ĵurnalojn, leterojn, ĉiam petante utiligi en lokaj gazetoj la materialon. Kiom estis eble, ni penadis presigi en ĵurnaloj de ni ricevitajn salutleterojn, artikolojn, komunikojn.

Sed, kiel montris la faktoj, multaj artikoloj restas neutiligitaj, ĉar la redakcioj ne havas eblon presigi. "Loko mankas". Ni ne kulpigas niajn redaktorojn, ĉar ni ankaŭ scias, ke en ĵurnaloj ofte mankas loko. Ekzemple en redakcio de "Maĉkal" (Plugisto), kamparana ĵurnalo, oni ricevas ĉiutage ĝis 300 korespondaĵoj, sed presiĝas el ili nur kelkdekoj (kiuj ĉiam estas tre mallongigitaj). La redakcio de "Ĥorhrdajin Hajastan" (Soveta Armenio) pro supredirita kaŭzo ĉiutage utiligas nur kelkajn artikolojn, kvankam oni ricevas ĉiutage ĝis 100 artikoloj. Ni ne devas forgesi, ke por tia ĵurnalo ordinare skribas spertaj kaj famaj verkistoj, tamen ankaŭ iliaj artikoloj ne presiĝas (75%), ĉar "loko mankas".

Tial nia penado, laborado perdiĝas vane. Vidante tian cirkonstancon, ni komencis eldoni murajn gazetojn manskribe kaj iafoje maŝinskribe. Dank' al tio artikoloj aŭ korespondaĵoj, kiuj ne presiĝas en pres-organoj, aperas en muraj gazetoj. Tiele ni utiligas ĉiujn sendaĵojn de eksterlandaj Gek-doj. La murgazetojn ni eldonas dulingve — esperante kaj paralele loklingve. Interesiĝas pri ili multaj, kiuj eklegante pri esp-o komencas lerni ĝin.

Esperantajn murajn gazetojn devus havi ĉiuj revoluciaj esp-istoj en ĉiuj landoj en siaj fabrikoj, laborejoj, oficejoj ktp. Tiam, post kelkaj monatoj aŭ post 1—2 jaroj ni vidus, ke solidareco de la eksterlandaj revoluciaj esp-istoj kun proletoj de Sovetio plifortiĝis, kaj nombro da revoluciaj esp-istoj estos plimultiĝinta senteble.

Artaŝeŝ Ohanĝanjan (4999), *Erivan.*

K-doj! Zorgu, ke gazetoj enpresantaj viajn tradukojn el "S-ulo", nepre menciu la fonton!

Ĉu ekzistas seriozuloj inter SAT-anaro?

Jam multaj K-doj rimarkis, ke la korespondo inter SAT-anaro havas plejparte neseriozan karakteron. La alvokoj kaj korespondpetoj en "S-ulo", postulantaj seriozan korespondanton je serioza korespondo aŭ interŝanĝo, plejparte tute ne ricevas iun respondon aŭ respondon neseriozan. De alia flanko — la anoncetoj pri mark-, poŝtkart- ktp. -interŝanĝo kaj pri korespondo kun fraŭlinoj tuj renkontas abundan respondaron. Antaŭ nelonge en la "Scienc-Kultura Paĝo" de "S-ulo" aperis mia alvoko al ĉiuj kulturaj laborantoj SAT-anoj pri kunlaboro kun ni. Tiun alvokon kaj artikolon mi verkis laŭ la peto de nia scienca marksista asocio. Kiom da respondoj mi ricevis? N e k u n u. Kaj kiam nun niaj scienculoj min demandas pri la rezultoj de mia alvoko, mi emas kune kun ili ekkrii: "Ĉu ekzistas seriozuloj inter SAT-anaro? Ĉu SAT estas nur la rondo de mark-kolektantoj? Kaj ĉu iu penas eduki niajn SAT-anojn — malnovajn kaj novajn?"

P. K i r j u ŝ i n (4424).

Plendoj

K-do N. Kluev, Kotelnikovo (Nordkaŭkaza fervojo), Oktobra str. 44, Sovetio, plendas, ĉar ne respondis al li K-doj Riĉkus el Radviliŝkis, Litovio[1], Pollak Bela el Paris, D. Sanĉanin el Beograd, Jugosl., Fischer, Hirschberg, Germ., Melnikova, N. Novgorod, A. Eriksson, Karlsborg, Svedio, Hans el Zürich, Svisio, L. März el Mannheim, Germ.

* * *

Malgraŭ laŭanoncaj promesoj pri t u j a k certa respondo tamen pli ol ½ jaron ne respondas al mi K-doj Goldfeder, Barnaul, Ĉita-a SAT-rondo. Krome depost proks. 15 monatoj ne ankoraŭ respondis Lit.Komisiono de SAT k K-do Zilberfarb ĉe "Vojo de Klerigo" en Ĥarkov. — M a h l e r, Adalb., Wien (10 329).

[1] Estis en malliberejo; vidu artikoleton en ĉi tiu n-o.

TRA LA MOVADO
(Kroniko)

GERMANIO. Döllnitz ap. Halle a. S. 3. 3. ĝis 10. 3. okazis foto-ekspozicio de Naturamika grupo, kie nia esp. sekcio prezentis angulon. Dank' al niaj eksterlandaj koresp., kiuj sendis bonan materialon, ni plene sukcesis. Proks. 500 pers. vizitis la ekspozicion. (13 366.) — **SOVETIO. Kremenĉug.** Ankoraŭ granda sukceso en la ĉi tiea movado. Loka organizo de lab. kor-oj, solaj kunlaborantoj de l' ĉiutaga ĵurnalo "Kremenĉuga Laboristo", organizis ĉe l' redaktejo "Komisionon por internacia interligo" per esp-o. Ĉiu-dusemajne estas aperigata paĝo de eksterlanda labkor-o. La komisiono pensas interligi sian red. kun div.-landaj lab. gazetoj k ĵurnaloj, peri koresp-adon de lokaj labkor-oj por eksterl. gaz. k de eksterl. K-doj por nia ĵurn. (A. S e m j o n o v). — **Leningrad.** 24. 3. en Leningr. Militmedicina Akademio organiziĝis esp. medicina sekcio ĉe la jur-medicina katedro. Tiun ĉi sekcion eniris profesoroj, d-roj, farmaciistoj k studentoj de l' akademio. Prezid. de l' sekcio: prof. Nadeĵdin (administranto de l' jur-medicina katedro); vicprezid. d-ro Gogitidze (agitpropgvidanto de l' SEU-komitato); sekret. K-do Grinberg (studento ĉe l' akad.). La sekcio tre vigle komencis labori sub favora protektado de l' akademia estraro. Ĉe elementa rondeto organizita enskribiĝis 25 studentoj k d-roj. Baldaŭ eliros unua scienca laboro esp-lingva el jur-medicina katedro de d-ro Nadeĵdin (4726). — **Minsk.** Loka esp. organizo preparas "3-semajnon" de prol. esp. movado 14. 4. oni aranĝos esp. vesperojn en multaj lab. kluboj kun legado de salutleteroj el eksterl. k raportoj priesp-aj. Tiutempe aliĝos nian organizon multaj novuloj finintaj la studrondetojn. — **SVEDIO.** 6-an k 7-an de julio okazos en la bela urbo Örebro (Meza Svedio) la kvara kongreso de Sveda Laborista Esp. Asocio. Ni invitas K-dojn el ĉiuj landoj partopreni; precipe ni estus tre dankemaj, se lab. esp. organizoj el div. landoj sendus delegitojn. Ĉiuj K-doj, kiuj dum julio estos en Svedio, devas absolute uzi la okazon por viziti Örebro k tie renkonti K-dojn el div. partoj de vasta Svedio. Bonvenon! Skribu al SLEA, Box 73, Göteborg.

Ĉe la neŭtraluloj

"La Movado" raportas sub "Rekordo venkita", ke la prezidanto de l' Pariza Komerca Ĉambro, s-ro Baudet, lernis esp-on en dek horoj sen instruanto, sed ke tiu rekordo ĵus estis venkata de s-ro Avril (redaktoro), kiu laŭ gazeto "L' Eclaireur de Nice" lernis esp-on en s e s horoj. — Kiom inteligentaj estas la burĝoj!

* * *

La plej forta homo en la mondo, Charles Rigoulot, estis akceptata de la barcelonaj esp-istoj ĉe la stacidomo en Barcelono; krom tio multaj esp-istoj vizitis lin ĉe "Olympia", kie li faris prezentadojn, kaj li ricevis bonan impreson pri la disvolviĝo de nia movado. Li promesis lerni esp-on... La plej bela virino jam estas esp-istino; baldaŭ estos

La seksa demando kaj sennaciuloj

Ni publikigas nur resume (pro ĝia longeco) la opinion de K-do E. Paped (11 871) al ĉi supra temo, kies pridiskuton instigis K-do 11 746 en n-o 224. Li skribas: "Ĉu la artikolo de K-do 11 746 prezentas severan proletkonscian pridiskuton al tiu ĉi problemo? Ĉu tiaj anoncoj estas fakto aprobinda laŭ proleta etiko kaj laŭ nia statuto? Mi opinias, ke ne. Ĉi tiuj anoncoj montras, ke iliaj aŭtoroj ne tute estas internaciistoj, ili nur scias la lingvon internacian. Kaj tiu ĉi lingvoscio estas limigita je ilia individua vivo. Tiu, kiu okupas sin pri serĉado de diverslandaj belulinoj (vidu anonco en n-o 179) estas malproksima de l' prolet-esperantista vivo. Tiaj anoncoj (n-oj 179, 207, 223) estas fremdaj al nia ideologio, malproksimaj de proleta etiko, sekve ne aprobindaj. Estas tempo por fini ĉi tiun internacian amindumadon, senutilan en komuna vivo de Proletaro, estas tempo por el estantaj homoj eduki, organizi kaj formi novajn homojn (unuavice tio rilatas ankaŭ al virinoj) — homojn komun-aktivajn kaj necesajn al laborista kaj esperanta movadoj. En tiu ĉi laboro mi deziras vidi servon kaj grandan sukceson de SAT-organo "S-ulo".

esp-igita ankaŭ la plej forta viro en la mondo...

* * *

La reĝo Alfonso XIII. de Hispanio deklaris: "Vi povas konsideri min ne nur kiel amikon de esperanto, sed kiel esperantiston..."

Korektoj. En n-o 236 oni bonvolu korekti jenajn gravajn preseraroin: Pĝ. 255, 2-a kolono, linio 36 de malsupre (Diskutejo) legu **nunfoje** (anst. unufoje); pĝ. 250, 1-a kol. lin. 30 de supre: feticuloj (anst. feliĉuloj); la fruntartikolo sur pĝ. 257 devas esti subskribita per la nomo de l' aŭtoro "JIEF".

SOCIALISTAJ GEK-DOJ DE LA AMSTERDAMA INTERNACIO

La "partitago" de la Socialdemokratia partio germania okazos la 26-an de majo. En la tagordo troviĝas jenaj proponoj:

La Kongreso rekomendas:

a) al ĉiuj partianoj disvastigi la helpan lingvon esp-o, al ĉiuj redaktoroj de partiaj gazetoj akcepti artikolojn favorajn al esp-o; b) al ĉiuj deputitoj de urbaj, landaj k regnaj parlamentoj ebenigi la vojon al enkonduko de esp-o en la lernejoj; c) al la partiestraro sendi delegiton al la 9-a Kongreso de la proletaj esp-istoj (SAT) en Leipzig (aŭgusto 1929); d) al la II-a Internacio akcepti esp-on kiel lingvon oficialan — unu el la oficialaj — por helpi forigi la lingvobarojn; e) al la II-a Internacio la eldonon de esperanto-jurnalo por kolekti la "esperanton"-scipovantajn anojn kaj simpatiulojn de la II-a Internacio k utiligi iliajn scipovojn por aktiva laboro en la senco de praktika utiligado de esp-o por la Internacio de Laboristaro.

Tial, ke tiu ĉi kongreso estas por ni ne nur grava pro la esp.-proponoj, sed ankaŭ tial, ĉar oni pritraktos dum tiu ĉi kongreso "programon pri-armadan", bonvolu sendi salutleteron (koncizan) al tiu ĉi kongreso, se eble en nomo ne nur de via, sed ankaŭ en nomo de organizo(j), kiu(j) estas ano(j) aŭ simpatia(j) al la II-a Internacio.

La skribon adresu jene: Sozialdemokr. Partei Deutschlands, Parteitag, Regierungstrasse, Magdeburg, Germanio.

Kun tiu ĉi numero estas ekspedata "La Nova Epoko"

MEMORNOTO

Represis el "S-ulo":

Igualdade (Egaleco), Coimbra, 9., 16., 23. 3., En Sovetio plimultiĝas pastraro..., Socia tasko de sovet. infanejoj, Hodiaŭaj ĉininoj; Strahdneeku Awise, Liepaja, 10. 3., Socialismo en Islando (219/20), 24. 2., Patriota vekrio (227), 12. 3. Vera vizaĝo de Ligo de N. (218), ĉi lasta kiel fruntartikolo; Juna Teksisto, Ivanovo-Voznesensk, 6. 2., El Litovio (223), El Usono (221); Hartharer Tageblatt, 9. 3., Lernejoj en Sov., Planitzer Zeitung, 11. 3., Lernejoj en Sov., Volkszeitung (Volksstimme, Volkswacht), Mainz (Wiesbaden, Worms), 4. 4., Instrua okazo (pri Opel k General Motors); L'Avant-Garde, Paris, 6. 4., Tago el mia vivo (Sovetio); Neue Zeitg., München, Nordbay. Zeitg., Nürnberg, 7. 3., 1918 en Siberio.

Priesper. artik. k notojn enhavis:

Monde, Paris, 23. 3., 30. 3., 6. 4.; Pošta, Zagreb, 1., 15. 3. (kurso k notoj); Der Eisenbahner, Wien, 5. 4. (en esp-o); Signalen, Stokh., 28. 3., 4. 4.; Strahneeku Awise, Liepaja, 3. 3.; D. Deutsche Eisenb., Berlin, 24. 3.; Las Noticias, Barcel., 17., 24. 3.; Juna Teksisto, Iv.-Voznesensk, n-oj 14, 16; Harth. Tageblatt, 4., 15., 25. 3.; Harth. Nachr., 5., 6., 13., 25. 3.; Volksstimme, Chemnitz, 8 notoj dum marto; Lichtenstein-C. Anz., 15. 2.; Planitzer Zeitg., 5 notoj en marto; I. T. F.-Bulteno, Amsterdamo, aprilo.

Pri la 9-a SAT-Kongreso enpresis:

Münchener Post, 4. 4.; Waldheimer Tageblatt, 3. 1., Lichtenstein-C. Anz., 14. 2.

Peresper. materialon aperigis:

Travail, Lyon, 30. 3., 6. 4.; Neue Zeitg., München, 11. 1.; Le Sincériste, Waltwilder, aprilo; Juna Teksisto, Iv.-Voznesensk, n-oj 10, 12, 14.

NIA POŜTO

12 028. — Ni uzos en okazo de bezono; notu en la memoron, ke ni ĉiam preferas originalojn.

4880. — Ni esperas povi uzi ĝin kiel felietono en bonokazo.

12 261 (Moskvo). — Ni ne povas enmeti senpage.

13 002. — Viaj "tagoj de laboro" aperos siavice. La manuskripton ni ricevis de Leipzig; antaŭan ni ne ricevis.

7113. — La alvokon ni ne povas enmeti senpage; ceteron trovu en "Kroniko". Red.

Milda Katalunio. Bonvolu konigi al ni viajn nomon k adreson. Nur ĉe kono de la identeco de aŭtoro ni povas publikigi liajn pseŭdonime subskribitajn artikolojn. E. L.

602. — Fako ne plu ekzistas, sed ni akceptas artikoletojn pri la temo.

ENHAVO:

Presejo: Peuvag, Druckerei-Filiale Leipzig (Germanio)